

دو دهه پیشرفت در تعاونیهای کار اسپانیا

از: رافائل چاوس

ترجمه: منوچهر یزدانی

خلاصه و نکات مهم مقاله
در اسپانیا

۱- در اسپانیا، شرکتهایی که بیش از ۵۱٪ از سهام آنها متعلق به کارگران آنها بوده و هیچیک از سهامداران بیش از ۲۵٪ سهم نداشته باشند «شرکت کار» نامیده می‌شود (اعم از تعاونی و یا خصوصی) به این ترتیب کارفرمایی و اختیار اصلی با شاغلین آنها است.

۲- تعداد کل شرکتهای کار اسپانیا (تعاونی و خصوصی)، ۱۹۶۱۰ شرکت با ۲۱۷۳۶۰ کارگر است و از این میان تعداد تعاونیهای کار (۱۹۹۵)، ۱۴۱۹۷ تعاونی با ۱۶۴۳۵۲ نفر شاغل می‌باشد.

۳- نام تعاونیهای کار قبلاً «تعاونیهای صنعتی» و یا «تعاونیهای تولید» بوده که بعدها به تعاونیهای کار مشهور شدند.

در ناحیه والنسیا

۴- ۴/۹٪ از تعداد تعاونیهای کار اسپانیادار ناحیه والنسیا تشکیل شده‌اند و حدود ۸٪ از کل اعضای شاغل تعاونیها را در بر می‌گیرند.

۵- در والنسیا حداقل تعداد عضو در تعاونیهای کار، ۴ نفر تعیین شده است.

۶- هم اکنون تعداد اعضای کارگر در تعاونیهای کار از ۴ نفر تا ۵۰۰ نفر بوده و متوسط آن ۱۲/۴۷ نفر میباشد.

۷- ۶۲٪ از تعداد تعاونیهای کار، ۴ تا ۱۰ نفره و ۳۰٪ نیز ۱۱ تا ۲۵ نفره هستند.

۸- با توجه به قوانین حمایت از شرکتهای کار، نیمی از مجموع شرکتهای کار والنسیا، از تغییر شکل حقوقی شرکتهای قبل از آن و همچنین از تجزیه یک شرکت حقوقی بزرگ شکل گرفته‌اند.

۹- در سال ۱۹۸۰، ۸۰٪ از تعداد تعاونیهای کار در بخش تولید (کشاورزی، صنعت، و معدن و ساختمان) فعالیت داشته‌اند در حالیکه در سال ۱۹۹۵، این سهم به ۵۲٪ کاهش یافته و بالعکس سهم بخش خدمات از ۲۰٪ به ۴۸٪ افزایش یافته است؛ بخش اعظم این مسئله ناشی از کاهش سهم در بخش صنعت بوده که از ۵۶٪ به ۳۱٪ کاهش یافته است.

۱۰- ۷۰٪ از اشتغال در بخش صنعت در صنایع کارخانه‌ای مثل نساجی و پوشاک، چرم و کفش، چوب و مبلمان است.

۱۱- موفقترین تعاونیهای کار والنسیا در بخش خدمات در زیر بخشهای زیر فعالیت دارند:

- خدمات شخصی (پرستاری در منزل، نگهداری بچه، امور اجتماعی و اشتغال جوانان و...)
- خدمات فرهنگی و تفریحی

- خدمات لازم برای بهبود زندگی سطوح شهری

- خدمات مربوط به محیط زیست
- خدمات به شرکتهای

۱۲- رشد تعاونیهای کار والنسیایی، عمدتاً در فعالیتهای «کاربر» بوده است.

۱۳- زمینه‌های رشد تعاونیهای کار، بخصوص در بخش خدمات، ناشی از تحولات زیر بوده است:

- کاهش وظایف و تصدی دولت و کاهش بودجه دولت.

- افزایش بکارگیری تکنولوژی جدید در اقتصاد

- پیشرفت سریع اقتصادی

- تغییر قوانین در حمایت از بازار، تغییر قیمت‌ها و سبک زندگی مردم

- کمبود درآمد دولت و توسعه نیافتگی زیربنایی اجتماعی

- رشد تقاضا برای خدمات جدید مثل خدمات فرهنگی تفریحی

۱۴- حمایت‌های دولت بطرق زیر می‌باشد:

- حمایت مالی
- هدایت تعاونیها و نظارت بر آنها
- تا اندازه‌ای خدمات طرح و تولید
- امتیازات مالی مطمئن
- پرداخت یارانه
- اولویت مطلق در قراردادهای بخش دولتی
- پرداخت یکجای غرامت بیکاری به کسانی که به شرکتهای کار بپیوندند.
- تشویق اشتغال عضو و یا عضویت شاغلین
- ۱۵- تشکیل و تقویت اتحادیه‌های مستقل از دیگر دلایل رونق تعاونیهای کار بوده است.

مقدمه

در کشورهای اروپایی حوزه مدیریتانه بخصوص ایتالیا، اسپانیا، و فرانسه که دارای تاریخ طولانی هستند، تعاونیهای کار، بیشترین رواج را دارند اسپانیا امروزه بدون تردید بعد از ایتالیا در میان کشورهای اروپایی از نظر تعداد شرکتهای و کارگران بیشترین میزان را در اینگونه تعاونیها داراست؛ علاوه بر این، مشابه تعاونیهای کار، شرکتهای خصوصی خویش فرما (که کارگر مالک و صاحب کار نیز میباشد) نیز وجود دارند و مورد توجه سیاستمداران و دانشگامیان هم هستند و بعنوان «شرکتهای کار» نامگذاری شده‌اند. در این شرکتهای کار بیش از ۵۱٪ از سهام متعلق به کارگران است و هیچیک از سهامداران نیز بیش از ۲۵٪ از کل سهام را ندارد. مجموع تعداد شرکتهای کار در اسپانیا (تعاونیهای کار و شرکتهای خصوصی کار) ۱۹۶۱۰ شرکت است که ۲۱۷۳۶۰ نفر کارگر در آنها کار می‌کنند.

اخیراً تشریه سیریک اسپانیا (Ciriec-Espana) در تشریک مساعی با اتحادیه‌های تعاونیهای

والنسیایی^(۱) و دولت ناحیه‌ای والنسیا، یک پروژه تحقیقاتی بزرگ را به اجرا در آورده و به تجزیه و به تحلیل اقتصادی اجتماعی این ناحیه، بخصوص شرکتهای کار و تعاونیهای کشاورزی پرداخته است. این مقاله^(۲) بر روی برخی نتایج بدست آمده در سطح تعاونیهای کار متمرکز شده و به آن پرداخته است.

در این مقاله ابتدا یک سابقه تاریخی کوتاه ارائه شده است سپس، سه جنبه این تعاونیها تجزیه و تحلیل شده است:

- ۱- روند تغییر تعداد اعضای آنها ۲-
- سهم آنها در ایجاد کار و شغل ۳- روند تغییرات فعالیتهای بخشی آنها. در پایان نیز با تصویری که توضیح دهنده علل و عوامل این تغییر است، این نوشته خاتمه می‌پذیرد.

یک نهضت تعاونی با یک تاریخ طولانی

اولین تجربه‌های تعاونیهای کار در اسپانیا، که سابقاً به «تعاونیهای صنعتی» و یا «تعاونیهای تولید» مشهور بوده‌اند از اواسط قرن گذشته آغاز شده

علیرغم تاریخ طولانی آنها، بالاترین مراتب رشد آنها مصادف با دوران دموکراسی و دوران بحرانی بوده است.

دوران دموکراسی مانند دوره جمهوری دوم (1931-1939) و دوره اخیر بعد از قانون اساسی ۱۹۸۷، وقتیکه قوانین مطلوب شرکتهای تعاونی وضع شدند - و دوران بحرانی مانند زمان جنگ سیویل اسپانیا (۳۹ - ۱۹۳۶) و دوره بحران اقتصادی ۷۰ سال قبل و یا نزدیک ۸۰ سال قبل. در مقابل، در دوران محدودی دوره زمامداری و دیکتاتوری مطلق (مثل دوره رژیم فرانکو در ۱۹۳۹-۱۹۷۵) از تجلی و آثار وجودی تعاونیها کاسته شد و به کمترین میزان خود رسید.

از نیمه ۷۰ به اینطرف تعاونیهای کار در اسپانیا، از رشد بالایی برخوردار شدند به گونه‌ای که طی سالهای ۷۹-۱۹۷۵ بطور متوسط سالانه ۴۱۱ تعاونی کار در اسپانیا ایجاد گردید. همچنین طی سالیهای ۸۴ - ۱۹۸۰ این تعداد تقریباً چهار برابر شده و به طور متوسط سالانه به ۱۵۰۳ تعاونی رسید طبق برآورد وزارت کار، در سال ۱۹۸۳ (موزون ۱۹۸۹)، تعداد ۶۶۵۱ تعاونی کار با ۱۳۰۳۱۵ عضو فعالیت داشته‌اند. دسته‌ای از تعاونیهای کار که ظرف دوره مذکور ایجاد شده‌اند حضور بیشتری در بخشهای صنعت و ساختمان و کارگاههای اقتصادی متوسط (۱۰ تا ۲۵ کارگر) داشته‌اند که متاثر از بحران شدید کارگری صنعتی آنروز اقتصاد اسپانیا بود. ۳۰ تا ۴۰ درصد از تعاونیهای کار، بین سالهای ۱۹۸۳ و ۱۹۸۴ در حرف صنعتی، فعال بودند که از این میان ۲۰٪ آنها در بخش صنعت ساختمان فعالیت داشته‌اند.

ظرف نیمه دوم دهه ۸۰، اقتصاد اسپانیا، شاهد یک دوره در حال توسعه همراه با کاهش سطح عمومی بیکاری بود مضافاً اینکه فعالیت «شرکتهای خصوصی کار» در سال ۱۹۸۶ شروع و رواج یافت. این

شروع جدید یک شکل نواز شرکت خصوصی (خویش فرمایی) بود که در سالهای بعد متداول شد حال آنکه «تعاونیهای کار» در این دوره رشد کندی داشته‌اند.

دهه ۹۰ یک دوره رشد جدید برای نهضت تعاونی اسپانیا است. در سال ۱۹۹۵ تعداد تعاونیهای کار، قریب به ۱۴۱۹۷ تعاونی بود که ۱۶۴۳۵۲ نفر در آنها شاغل بودند. توسعه این تعاونیهای جدید در زمانی رخ میداد که اقتصاد اسپانیا ابتدا با یک دوره رکورد اقتصادی همراه با رشد و عدم امنیت شغلی مواجه بود.

از لحاظ جغرافیایی، قریب ۲/۳ از نهضت تعاونیهای کار اسپانیایی از نظر تعداد شرکت و تعداد کارگران عضو، در چهار ناحیه (والنسیا، اندلس، کاتالونی و باسک) متمرکزند. ناحیه باسک محلی است که گروه تعاونی معروف «شرکت تعاونی موندراگون» در آن از جایگاه ویژه برخوردار است.

بنابراطلاعات جمع آوری شده بوسیله مونزون و مورالز (۱۹۹۶) ناحیه والنسیا منطقه‌ای است که نهضت تعاونی، بیشترین رشد را در آن طی سالهای ۹۰ به بعد (دهه ۹۰) داشته است. این مقاله به بررسی این دسته از تعاونیهای والنسیا پرداخته است. روند تغییرات تعداد اعضاء در تعاونیهای کار

طی دهه گذشته تعاونیها نشان داده‌اند که به تمایل به سمت کاهش «متوسط تعداد عضو» داشته‌اند بطوریکه تعاونیهای جدیدالتاسیس تر با تعداد اعضای کمتری تشکیل شده‌اند.

متوسط تعداد اعضاء در این تعاونیها از ۸/۵ عضو در سال ۱۹۹۰ به ۵/۵ عضو در ۱۹۹۵ و ۴/۶ عضو در ۱۹۹۶ رسیده است. این تغییر ناشی از عوامل مالی و حقوقی (قانون) معین و سازگار با آنها بوده است؛ بویژه:

۱) از سال ۱۹۹۲ مقرر شد که کارگران فقط با تاسیس شرکتیهای خویش فرمایی (تعاونیهای کار و شرکتیهای خصوصی کار) میتوانند وجه حقوق (گرامت) بیکاری را به صورت طی چکی (یکجا) دریافت و تبدیل به سرمایه کنند.

۲) از سال ۱۹۹۰ یک نظام مالیاتی برای شرکتیهای تعاونی اعمال شد.

۳) از سال ۱۹۹۵ تعاونیها والنسیا اجازه یافتند که فقط با ۴ عضو تشکیل شوند.

تعداد ۹۸۲ شرکت تعاونی فعال از لحاظ اقتصادی در ناحیه والنسیا وجود دارد که بیشتر آنها شرکتیهای نوپا هستند (۱۹۹۵). ۵۳/۴٪ از آنها ظرف ۵ ساله ۹۵ - ۱۹۹۱ و ۷۷/۳٪ از آنها طی دهساله ۹۵ - ۱۹۸۵ تاسیس شده‌اند.

قدیمی‌ترین تعاونیهای کار، در سالهای قبل از ۱۹۸۰ پی ریزی شده‌اند که ۶/۴٪ از مجموع تعاونیها را شامل میشوند البته دو شرکت تعاونی سابقه دارتر، در سال ۱۹۳۱ ایجاد شده‌اند. شرکتیهای تعاونی کار سابق دار، تا سال ۱۹۸۵ ایجاد شدند؛ اکنون این تعاونیها، ۲۲/۷ درصد از کل تعاونی و ۳۶/۶٪ از مجموع مشاغل شرکتیهای تعاونی را تشکیل می‌دهد این نکته چنین معنی می‌دهد که تعاونیهای کار سابقه دارتر از نظر تعداد شغل، «بزرگتر» از تعاونیهای نو پا و جوان هستند.

نهایتاً اینکه تعاونیهای کار والنسیایی، به استثنای برخی موارد، شرکتیهای کوچک

و متوسطی هستند با کمتر از ۲۵۰ کارگر. متوسط تعداد کارگران در هر شرکت ۱۳/۴۷ نفر می‌باشد که نشان می‌دهد این شرکتها بزرگتر از واحدهای اقتصادی بسیار کوچک (۱ تا ۱۰ کارگر) هستند. تعاریفهای کار والنسیا همچنین ۶۲/۱٪ از مجموع شرکتیهای کار (مجموع شرکتیهای تعاونی و خصوصی کار) هستند.

نیمی از مجموع شرکتیهای تعاونی موجود در سال ۱۹۹۵ که از ابتدا تا سال ۱۹۹۵ تاسیس شده‌اند تازه تاسیس بودند؛ و ۲۵/۳٪ از آنها از یک شرکت خصوصی بحران زده سرچشمه گرفتند و ۲۳/۸٪ نیز از تغییر شکل حقوقی شرکتیهای قبل از آنها تشکیل شدند.

شرکتیهای تعاونی کار: خالق مشاغل بیشتر و بهتر

ظرف دوره ۱۹۹۵ - ۱۹۹۰ در اقتصاد والنسیا ۱۸۶۰۰ شغل از میان رفته است. طی این دوره، نسبت مشاغل بی ثبات (فاقد امنیت شغلی) به مجموع مشاغل، از ۳۲٪ به ۲۴٪ افزایش یافت و ۹۰٪ از قراردادهای جدید، کوتاه مدت و موقت بود که امنیت ثبات شغلی را فراهم نمی‌کرد.

در همان دوره، سطح اشتغال شرکتیهای کار (تعاونیهای کار و شرکتیهای خصوصی کار) تا ۵۰۰۰ شغل افزایش یافت و مشاغل جدیدتر، ثبات و دوام بیشتری یافتند. (مثل اعضای این شرکتها) اشتغال ویژه‌ای ایجاد

جدول ۱: طبقه‌بندی تعاونیهای کار از نظر تعداد اعضاء کارگر (۱۹۹۵)

تعداد کارگر	تعداد تعاونی کار	درصد تعداد	تعداد شغل	درصد اشتغال
۱ تا ۵ نفر	۲۸۱	۲۸/۶	۱۲۷۹	۹/۷
۶ تا ۱۰ نفر	۳۲۹	۲۲/۵	۲۳۳۰	۱۸/۵
۱۱ تا ۲۵ نفر	۲۹۵	۲۰	۴۸۰۷	۳۶/۳
۲۶ تا ۵۰ نفر	۵۸	۵/۹	۲۲۹۳	۱۷/۳
۵۱ تا ۵۰۰ نفر	۲۰	۲	۲۴۰۹	۱۸/۲
جمع	۹۸۲	۱۰۰	۱۳۲۲۹	۱۰۰

شده توسط شرکتهای تعاونی عمدتاً در فعالیتهای خدمات اجتماعی و آموزش و پرورش، بازرگانی، هتلداری، رستوران داری، تعمیرات، خدمات پیشرفته (خدمات به شرکتهای) و صنایع کارخانه‌ای بوده است

از لوازم چوبی تا خدمات اجتماعی (روند فعالیت تعاونیهای کار والنسیا در بخش خدمات)

بیشتر شرکتهای تعاونی کار والنسیا، معمولاً در بخش خدمات فعالیت می‌کنند؛ بخشی که ۲۸۱ شرکت تعاونی کار با ۷۳۱۴ شغل در آن فعالند. این وضعیت با اوایل نیمه دهه ۸۰ تفاوت دارد.

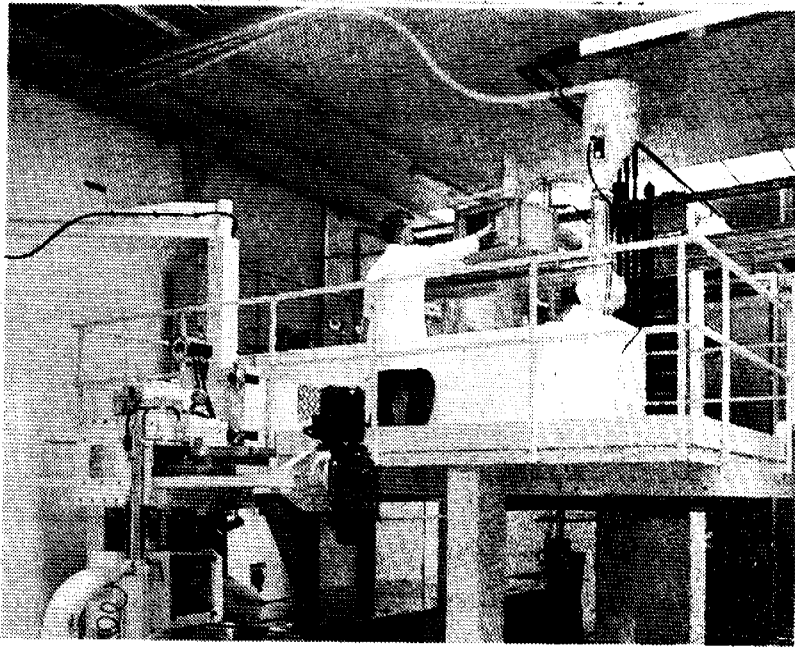
نتایج دو طرح مطالعاتی (مونزون ۱۹۸۹؛ البرز و پالاسیان ۱۹۸۹) نشان داد که بیشتر خدمات، در دهه قبل (دهه ۸۰) تاسیس شده‌اند؛ اگر چه قبل از آن زمان نیز، حرف خدماتی، حضور داشته‌اند.

جدول ۲: تغییرات بخشهای فعالیت در تعاونیهای کار والنسیا

بخش	۱۹۸۰	۱۹۸۸	۱۹۹۵
کشاورزی	۰٪	۳٪	۴٪
ساختمان	۲۳٪	۱۸٪	۱۷٪
صنعت	۵۴٪	۳۳٪	۳۱٪
خدمات	۲۰٪	۳۶٪	۴۸٪
جمع	۱۰۰٪	۱۰۰٪	۱۰۰٪

این روند فعالیت در بخش خدمات، به زیان بخش صنعت بوده و موجب کاهش روزافزون جایگاه اولیه فعالیت تعاونیها در آن بخش شده است.

سهم بخش خدمات، همگام با تغییر شکل درونی این بخش، از پایان دهه ۸۰ و مخصوصاً ظرف دهه ۹۰ به بعد (تا کنون) رشد قابل توجهی کرده است. از اولین حرکتها، بسیاری از رشته‌های فعالیت زیربخش خدمات فعال شدند. را در میان تعاونیهای کار والنسیایی، آسان کرده است.

نمونه واقعی بنگاههای اقتصادی کوچک کاربر و متکی به تکنولوژی نوین هستند. در بخش صنعت ۲۸۶۲ نفر در حال کارند. صنایع کارخانه‌ای از قبیل صنایع بافندگی و پوشاک، صنایع چوب و مبلمان بزرگترین واحدهای صنعتی (کارفرما) هستند. صنایع دیگری که در ایجاد اشتغال نسبت به صنایع مذکور نسبتاً از اهمیت برخوردارند عبارتند از صنایع فلز ابزار ۲/۸٪ و سایر صنایع ۵/۷٪. در میان سایر صنایع، دو صنعت هنرهای ترسیمی و شیشه آلات، سابقه طولانی در بخش تعاونی دارند تعدادی از بزرگترین تعاونیهای کار والنسیا، در صنعت هنرهای ترسیمی فعالیت می‌کنند.

اطلاعات والنسیا نشان می‌دهد که تعاونیهای کار، بیشتر در حرفه‌هایی حضور رو به تزاید دارند که عمدتاً متکی به دارایی ذاتی و توان خودکارگران است (فعالیتهای کاربر) مانند مهارتها، دانش و آگاهی و نیروی کاریدی؛ و بالعکس در حرفه‌هایی که متکی بر سرمایه گذاری اولیه، تکنولوژی و طرح و تدارکات وسیع

در برخی رشته‌های بخش خدمات، تعاونیها، موفق ظاهر شده‌اند؛ از قبیل خدمات شخصی (خدمات پرستاری در منزل، پرستاری بچه، امور اجتماعی و مسدکاری و اشتغال جوانان) خدمات فرهنگی تفریحی، خدمات لازم برای بهبود زندگی سطوح شهری، خدمات مربوط به محیط زیست و خدمات به شرکتهای

این است وضع برخی شرکتهای تعاونی خدمات اجتماعی و مددکاری که در دهه جاری از رشد بالایی برخوردار شده‌اند. آنها بیش از ۱۰٪ از میزان اشتغال و ۳/۵٪ از تعداد تعاونیهای والنسیایی را تشکیل می‌دهند دو نمونه از این تعاونیها هم اکنون هر کدام حدود ۵۰۰ کارگر دارند.

در بازرگانی، هتلداری، رستوران داری و حرف تعمیراتی، تعاونیهای کار در حال رشدند. ویژگی این فعالیتها آنست که نیاز شخصی ساکنین محل یا نزدیک موقعیت فروشگاه - با یک محدوده معین - را بنا به تقاضای آنها تامین می‌کنند موجودیت هر یک از اینها مستلزم وجود یک سازمان کوچک است.

سخن آخر اینکه این حرف، دست کم،

فرصتها را برای تعاونیهای کار، بیشتر مهیا می‌کند.

در حوزه اقتصاد دولتی اسپانیا دلایل زیر موجب شده است که دولت، عمدتاً از طریق دولتهای ناحیه‌ای و محلی به وضع و شرایط تعاونیهای کار بهبود بخشد. دلایلی از قبیل:

- کمبود درآمد دولت و عقب ماندگی (توسعه نیافتگی) زیر ساخت اجتماعی (خدمات اجتماعی پرستاری در منزل و غیره)

- رشد تقاضا برای خدمات جدید مثل خدمات تفریحی، فرهنگی

- انتشار اوراق قرضه دولتی

- فشار اجتماعی

تمایل در عرضه این خدمات بوسیله بخش دولتی، کاهش هزینه و اصلاح بودجه دولت (ضد بوروکراسی) همراه با گرفتاری و فشار مالی جامعه، شکلی منظم به تعاونیهای کار داده است.

حمایت بخش دولتی شامل موارد زیر است:

- امور مالی

- انجام وظایف و خدمات نظارت و

اصلاح امور (هدایت) تعاونیها

- تا اندازه‌ای خدمات طراحی و تولید

البته برای انجام دو وظیفه اخیر، بخش دولتی بطور یکجا و یا جزء به جزء با سازمانهای خصوصی قرارداد منعقد می‌کند. این خدمات، میدانهای جدیدی برای رشد تعاونیهای کار و شرکتهای تعاونی چند منظوره فراهم کرده است. (مثل تعاونیهای اجتماعی اسپانیا) (ساجاردو ۱۹۹۸؛ برزاگاو سانتوری ۱۹۷۷)

بحران اقتصادی و سطح بیکاری بالا و مستمر در اسپانیا، توأم و یا همراه با عوامل دیگر، علت اصلی پیدایش این نوع از تعاونیهاست.

انگیزه‌های اعتقادی، - مثل آرزو داشتن گروهی از مردم برای در اختیار گذاشتن یک

رشته فعالیت	تعداد تعاونی	درصد تعداد تعاونی	میزان اشتغال	درصد اشتغال
کشاورزی	۳۶	۲/۷	۲۵۱	۱/۹
ساختمان	۱۶۴	۱۶/۷	۱۸۰۰	۱۲/۶
صنایع کارخانه‌ای (۱)	۱۶۴	۱۶/۷	۲۷۲۸	۲۰/۷
فلزبازار	۶۰	۶/۱	۳۷۰	۲/۸
صنایع دیگر (۲)	۷۷	۷/۸	۷۲۵	۵/۷
تجارت، خدمات فنی، تعمیرات	۱۲۵	۱۲/۲	۱۶۰۰	۱۲/۱
هتلداری و رستوران داری	۵۶	۲/۲	۵۰۳	۲/۸
خدمات به شرکتها	۶۹	۶/۱	۸۲۰	۶/۲
آموزش و پرورش	۷۶	۷/۸	۱۲۶۲	۱۰/۳
سایر حرفه خدماتی (۳)	۱۲۵	۱۲/۶	۲۰۲۹	۲۲/۹
جمع	۹۸۲	۱۰۰	۱۳۲۲۷	۱۰۰

نذکرات:

۲ - شامل شیشه آلات، هنرهای تریبی

اسباب بازی و سایر صنایع

۳ - شامل خدمات اجتماعی و مددکاری، حمل و نقل و سایر خدمات

۱ - شامل نساجی و پوئناک، چرم و کفش؛ و چوب

و لوازم چوبی

بزرگ می‌باشد تعاونیهای کار حضور کمتری دارند.

تعاونیهای کار اسپانیا

برخی تحولات اساسی و بنیادی بر روی تشکلهای و ساختارهای اقتصادی، قلمروهای جغرافیایی، و جامعه، تأثیر مستقیم داشته است؛ تغییر و تحولاتی از قبیل: محدود ساختن وظایف بخش دولتی (کاهش تصدی گسری دولت)، افزایش بکارگیری تکنولوژیهای جدید، پیشرفت یکباره اقتصادی، تغییر قوانین و مقررات در حمایت از بازار، تغییر قیمتتها و سبک زندگی مردم (اعمال سیاستهای تعدیل).

واحدهای اقتصادی در پی اصلاحات اقتصادی عظیم کشور و به منظور افزایش کارایی و کاهش آسیب پذیری خود، در جهت تطبیق دادن خودشان با اوضاع جدید، اقداماتی مثل انجام تغییرات فنی و درون سازمانی و برقراری جریان محدود ساختن اشتغال (مشاغل) انجام داده‌اند.

یکی از این امور، کاهش شدید در برخی از وظایف معین بیرونی شرکت است مانند: ۱ - خدمات متفرقه که گاهی توسط

شرکت انجام میشود (مشاوره، همکاری فنی و سایر مشاوره‌های خاص)

۲ - خدماتی که کمتر به فعالیت اصلی شرکت مربوط میشوند. (نظافت، فروشگاه سیار و غیره)

۳ - فعالیتهای سود آور با تقاضای بسیار نامنظم و خلاف قاعده (مثلاً در حرفه‌های ساختمانی و حمل و نقل)

۴ - آن قسمت از فعالیت اصلی واحد اقتصادی که بیشترین بی‌ثباتی را دارد.

لزوم انعطاف پذیری شرکتها، پرداخت هزینه‌های بالاتری را تحمیل و اضافه کرده است. تقاضای بی‌ثبات و نامطمئن، به واحدهای اقتصادی دیگر و به عنصر «کار» اندکی صورت ظاهر داده است. در سایه اقتصاد غیرقانونی و قواعد اقتصادی جدید در دهه ۸۰ که انواع و اقسام متعدد از قراردادهای کار، معمول شده عنصر «کار» جایگاه ویژه‌ای یافته است.

در این بین؛ دو نتیجه میتواند حاصل شود: اول - افزایش سطح بخش خدمات از نقطه نظر خدمات به شرکتها، دوم - رشد حرف کوچک نسبت به حرف بزرگ و متوسط؛ این زمینه و شرایط پیش آمده،

پروژه صنعتی دولتی - نسبت به انگیزه‌های شغلی و اقتصادی در اقلیت قرار دارند. تأسیس و دایرکردن تعاونیهای کار، بطرز خاصی و جزء به جزء به قانون و مقررات کار، قانون و مقررات تعاونی و به شیوه‌های حمایتی تعاونیها (اسپیرو توماس ۱۹۹۷) بستگی دارد.

در نتیجه، چنانچه به وضع اسپانیا نگاه کنید ملاحظه می‌کنید که نواحی مختلف با سطوح تعرفه‌های حمایت اجتماعی پایین (مخصوصاً غرامت بیکاری) که در آنها مقررات مساعدی برای شرکتیهای تعاونی وجود دارد از سطح بالایی در تشکیل تعاونی کار برخوردارند. قاعده عمومی اخیر، به شکلهای و شیوه‌های مختلف میتواند اعمال شود. برخی خط‌مشی‌های اجرایی بکار برده شده عبارتند از:

- امتیازات مالی مطمئن
- پرداخت یارانه
- اولویت مطلق در قراردادهای بخش دولتی برای عرضه کالا و خدمات
- شیوه اشتغال عضو
که موجب افزایش سودآوری و قدرت رقابت این شرکتها در مقابله با دیگران شده است.

یک نکته مهم، پرداخت یکجای سرمایه حاصل از مزایای بیکاری بشرط پیوستن به یک شرکت کار است. ساختارها و تشکلهای حمایت کننده از شرکت تعاونی که بوسیله شرکتیهای تعاونی ایجاد میشوند(همانند اتحادیه FVECTA و شرکت تعاونی اعتبار عام کایگزا(Caixa Popular) و دایر کردن گروههای شرکت تعاونی همانند GEOE و REDEES) موجب بهبودی و رشد نهضت تعاونی کار در ناحیه والنسیا شده‌اند.

۱ - دکتر چاوس، استادیار بخش اقتصادی کاربردی در دانشگاه والنسیاست.

او همچنین عضو هیات تحریریه سیرک اسپانیا

(Ciries - Spana) و نشریات Socialy Cooperative

(تعاون اجتماعی) و Noticias de la economía publica (اطلاعات عمومی اقتصادی) که در اسپانیا منتشر میشوند، می‌باشد.

۲- ناحیه والنسیا در شرق اسپانیا قرار دارد و تقریباً به میزان ۱۰٪ در امور اقتصادی اجتماعی این کشور سهم دارد (۱۰٪ از شاخص‌های اقتصادی اجتماعی)؛ اگر چه به

بقیه از صفحه ۲۳

داشتن ظرفیت صادراتی، صنایع کارخانه‌ای، توریسم و محصولات کشاورزی (مرکبات، میوه و سبزیجات دیگر) مشهور است.

۳- این مقاله، بوسیله طرح تحفین موسوم به anda که بوسیله اتحادیه اروپایی در چارچوب ابتکار موسوم به ADAPT و به وسیله دولت ناحیه‌ای والنسیا تأمین مالی شده - حمایت و پشتیبانی شده است.

شرکتیهای اکتشاف است که بخش تعاون می‌تواند در این زمینه فعال شود.

وی با تأکید بر سیاست دولت در واگذاری موسسه‌های دولتی، آمادگی وزارت معادن و فلزات را برای واگذاری معادن به بخش تعاون اعلام کرد. همچنین اتحادیه‌های تعاونی تولیدی و خدمات تولیدکنندگان از وزارت تعاون خواسته است تا به تشکیل یک گروه از متخصصان تعاونیها برای بازنگری قانون تعاون و هماهنگ کردن آن با نیازهای روز و انطباق با قوانین سایر نهادهای دولتی اقدام کنند. اعضای این اتحادیه‌ها از دولت درخواست کرده‌اند در واگذاری مؤسسات دولتی، اولویت لازم به بخش تعاون داده شود. ضمن آنکه وزیر تعاون در همین راستا از سازمان حمل و نقل و پایانه‌های کشور می‌خواهد تا کار پایانه‌ها را به تعاونیهای حمل و نقل بسپارد.

گفتنی است: در موارد ۱۷ و ۱۸ قانون تعاون زمینه‌های مشارکت بخش تعاون و دولت اعلام شده است.

به گفته وزیر تعاون، در این راستا وزارت راه و ترابری می‌تواند بودجه تخصصی برای تأسیس پایانه‌ها را به صورت وام در اختیار شرکتیهای تعاونی

فراگیری در بخش تعاون به عکس بخش خصوصی است. زیرا در بخش خصوصی نیروی کم و بازده بالا مطرح می‌شود ولی در این بخش تقسیم مساوی و فراگیری اشتغال برای همگان و بازده بالا و همچنین توزیع اشتغال مطرح است.

وزیر تعاون در این زمینه معتقد است: مشارکت دادن مردم به این معنی نیست که واحدهای بزرگ به یک نفر یا یک خانواده واگذار شود. به عقیده وی، در واگذاری کارخانه‌ها، ممکن است تعاونیها قدرت رقابت با بخش خصوصی را نداشته باشند و احتمال دارد بخش خصوصی در یک مرحله پول بیشتری را به دولت بدهد ولی این یک ارزش نیست. همه ساله نیز در هفته تعاون از نقش این بخش بسیار گفته میشود ولی برنامه‌هایی که امسال مطرح شده بسیار فراتر از یک برنامه نظری و تئوری بود.

در هفته تعاون یکی از نکات مطرح شده، فعالیت تعاون در بخش معدن است. مهندس «اسلامی» معاون برنامه ریزی و توسعه وزارت معادن و فلزات معتقد است: یکی از راههای گسترش فعالیت بخش معدن ایجاد